

TÜRKÇENİN MATEMATİĞİ ANADOLU LİSESİ

2022-2023 EĞİTİM ÖĞRETİM DÖNEMİ 9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI I.DÖNEM I. SINAVI SENARYO 1

ADI SOYADI:	9	A	B	C	D	E	20.11.2018
NO:	F	G	H				SÜRE: 40 dk

Soru	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10						Toplam	Alınan Not
Puan	1	1	1	6	1	1	1	1	6	4						100	
	0	0	9		0	5	0	0									

1. Aşağıdaki metinlerde yer alan boşlukları anlamı doğrulayacak terimler yazınız. (10 p)

- Edebi metnin temel özelliği bir olmasıdır. Bu, gerçek yaşama bağlanan ama gerçek yaşamı birebir anlatmayan, o yaşama alternatif bir dünyadır.
- Türkiye'deki insanlarla Çuvaşça konuşan insanların dillerindeki farklılıklara denir.
- Bir dilden yakın zaman diliminde ayrılan, sözcüklerde söyleyiş değişiklikleri içeren dile denir.
- Bir romanda cimri bir adamın yastık altında biriktirdiği paraları ve bankadaki paraları hakkında betimlemeler yaptığında yazar biliminden yararlanmışır.
- Ortak dilden ayrı olarak belirli toplulukların ses, yapı ve anlam bakımından farklılık gösteren dile denir.

2. Aşağıdaki iki metni verilen ölçütlere göre karşılaştırarak boş bırakılan yerleri doğru olacak şekilde doldurunuz. (10 p)

ÖĞRETİCİ METİN	EDEBİ METİN
Bir konu hakkında görsel, işitsel ve yazılı kaynaklardan gerekli bilgilerin toplanmasına araştırma yapma denir. Araştırma yaparken dikkat edilecek en önemli nokta, konuyla ilgili gereksiz bilgilerin ayıklanması ve elde edilen bilgilerin güvenilirliğinin kontrol edilmesidir. Yazı yazılacak konuyla ilgili derlenen bilgiler belli bir sıraya konularak yazıya geçirilmelidir.	Gerçekten, bu adam cüzdanı yolda bulduğunu ileri sürüyordu. Okuma bilmediği için onu eve götürmüş, efendisine vermişti. Haber çevreye yayıldı. Baba Hauchecorne'a da ulaştı. O da hemen dolaşmaya çıktı ve öyküsünü, sonuyla birlikte anlatmaya başladı. Kazanmıştı. —Bana ağır gelen şey, diyordu; sorunun hiç de kendisi değildi; anlıyor musunuz? Yalnızca yalancılıktı. İnsan için yalan yüzünden nefrete uğramaktan daha zararlı bir şey olamaz.
<i>Gerçekler yorumlanmadan anlatılır.</i>	Gerçeklik
	Amaç <i>Okuyucuya edebi, estetik zevk vermek amaçlanır.</i>
<i>Üslup kaygısı yoktur, ifadeler duru ve yalındır.</i>	Üslup
	Anlatım <i>Duygu ve tutumların etkisiyle yazıldığından bilimsel açıdan değerlendirilemeyecek öznel anlatım söz konusudur.</i>
<i>Kelimeler genellikle gerçek anlamlarıyla kullanılırlar</i>	Anlam

3. a) Aşağıdaki metinlerde anlatıcıların bakış açılarını belirleyip kısaca açıklayınız. (9p)

I. METİN	II. METİN	III. METİN
Tamer, koridora sabah saat sekiz buçukta girdi. Osman Efendi'den önce yediveren gülün önündeki sandalyeyi gördü. Issız koridoru bir baştan bir başa geçti, döndü. Kapıların üzerindeki yazıları okudu. Kaçamak bakışlarla Osman Efendi'yi süzdü. Sandalyeye yöneldi; tam oturacakken Osman Efendi, "Kimi aradınız?" diye sordu. Tamer oturmadı; ayakta, "Bugün bir ihale var da galiba biraz erken geldik." dedi.	Kocaman kurt derisi gocuk, kalın çizmeler, yün başlık artık ısıtmıyor; yakıyordu. Bütün gün yemek yememiştik. Yanımızda ihtiyaten alınmış yarım çuval peksimet vardı ki o da daha ziyade yanımdaki muhafız askere aitti. Başımı çevirdim. Küçük, zayıf bir yüzü vardı. Çenesine doğru uzanan ensiz yüzünün derileri büzülmüş, çene iskeleti olduğu gibi seçiliyordu.	Yanına çırak almaz, kimseyle çok konuşmaz, dükkandan dışarıya çıkmaz, durmadan uğraşır. Kılıçtan, demirden, çelikten, ateşten başka söz bilmez, pazarlığa girişmez, müşterileri ne verirse alırdı. Ali'nin yaratılışında "başkasına gönül borcu olmak" gibi bir sızlanmaya yer yoktu.

3. b) Yukarıdaki II. ve III. metinlerin birinde fiziksel portre diğesinde ruhsal portre betimlemesi yapılmıştır. Kişileri ve portrelerini yazınız. (10)

Şişli'nin yeni usul, elektrikli, banyolu apartmanları Servet Bey'i gittikçe çekiyordu. Ara sıra boş vakitlerinde bunlardan birkaçını görmeye gitmek onun için en müstesna zevklerden biri yerine geçti. Doğduğu günden beri aradığı havayı nihayet İstanbul'un bu mahallesinde ve bu yeni evlerde bulabilmişti.

4. Bu parçada, hikayenin yapı unsurlarından hangileri öne çıkmaktadır? (6 p)

5. Aşağıda verilen cümleler doğru ise (D) yanlış ise (Y) yazınız. (10 p)

- () Olay hikâyeleri serim, düğüm ve çözüm bölümünden oluşur.
- () Bir konu çevresinde var olan birden fazla olayın, sebep-sonuç ilişkisi içinde oluşturulan organik bütüne **çatışma** denir.
- () Olay örgüsünden çok, tema üzerinde durulan öyküye **Çehov tarzı** öykü de denir.
- () Öykü ve romanlarda iki veya daha çok kişinin konuşmasına **bilinç akışı** tekniği denir
- () Öyküleyici metinlerde dramatik anlaşmazlık veya aykırılığa **karşılaşma** denir.
- () **Düğüm** bölümünde neden-sonuç ilişkisine göre olay yoğunlaşır ve merak ögesi doruğa çıkar
- () Kahramanın kendi ağzından, kafasından geçenler şeklinde okuyucuya vermesine **iç konuşma tekniği** denir.
- () Bir yerin, bir varlığın özelliklerini kelimeler aracılığıyla, gözümüzde canlanacak şekilde anlatılmasına **gözetleme** denir.
- () İletişimin gerçekleştiği yer, iletişime katılan öğelerin birlikte oluşturduğu ortama **bağlam** denir.
- () Duygu, düşünce ve isteklerin yazı, konuşma ve görsel-işitsel araçlarla aktarılmasına **iletişim** denir.

<p>SARI SICAK Kadın, okşar, yalvarır bir sesle: “Ne istersin çocuktan?” dedi. “Daha parmak kadar. Kemikleri kırılacak, öyle ince işte...” Koca huysuzlandı: “Bugün mutlak uyanmalı. Uyanmalı diyorum, sana! Çalışsın, alışmasın tembel. Çocuklukta pişmeli.” Kadın, mırıltı halinde, korka korka: “Kolu öyle ince ki...” dedi. Çocuğun başına varıp durdu. Gönlü bir türlü bu tüy gibi hafif çocuğu uyandırıp bu çatır çatır sıcakta, işe göndermeye razı olmuyordu. Aşağıda huysuz ses: “Uyandır onu,” dedi. “At tokadı. Söz verdik Mustafa Ağalara. Bu geceyarısı nereden çocuk bulurlar sonra?” Kadın: “Herif” dedi, “hiç yüreğim götürmüyor. Bir ince ki... Onun çalışması bizi zengin mi edecek?” Erkek: “Şimdiden çalışmaya alışmazsa...” dedi. Kadın, çocuğun saçlarını okşadı. Usuldan: “Osmanım,” dedi, “Osmanım, kalk. Yavru kalk... Gün ışıdı Osmanım.” Çocuk inledi. Yavaşça bir yandan bir yana döndü. “Osmanım yavrum! Gün işiyor...” Yaşar Kemal</p>	<p>6. Sarı Sıcak öyküsüyle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız. a) Sarı Sıcak adlı öyküde hangi anlatım tekniklerine başvurulmuştur? Kısaca açıklayınız. (8 p) b) Sarı Sıcak adlı öykünün konusu nedir? (3 p) c) Sarı Sıcak adlı öyküde çatışma nedir? (4 p)</p>
--	---

<p>7. Aşağıdaki metinde yer alan yazım yanlışlarını bulup doğrusunu yazınız (10 p).</p> <p>Dün TRT'nin 42.inci kuruluş yıl dönümü kutlandı. Toplantıya birçok önemli kişide davet edilmişti. Avrupa'lı bazı konuklar bile davete teşrifetmişti. Bunun yanı sıra TRT'ye emeği geçmiş bazı isimleri göremedik. Oysa ki bu sanatçılar TRT'nin bağırından çıkmıştır. Toplumun da bu sanatçılara vurdum duymazlığını akıl almıyor doğrusu.</p> <p>Adamın biri Picasso'nun sergisini geziyor. Duvardaki resmi görüp Picasso'ya () () Bu resmin adı ne?() diye sormuş. Picasso da () “Balık” diye yanıtlamış. Adam () “Bu nasıl balık?” demiş. Picasso da () “Bu balık değil, resim.” demiş.</p> <p>9. Yukarıdaki metinde boş bırakılan parantezlere gereken noktalama işaretini yerleştiriniz. (6 p)</p>	<p>8. Aşağıdaki metinde yer alan isim tamlamalarını bulup türlerini yazınız. (10 p) Meşe toprağı kıraç, bembeyaz, kireç gibi bir topraktır. Üstünde meşeden başka bitki yaşatmamaya ant içmiş gibidir. Bu tepelerin toprakları killi, kapkara, verimlidir. Buralar Çukurova bataklıklarının son ucudur. Tepelerin üstü tepeden tırnağa ekilir. İşte bu tarlaların içinde taze yeşillik fıskıran meşeler vardır.</p> <p>Edebiyat duygu, sezgi ve hayalleri yansıtır; yoruma açık bir estetik alandır.</p> <p>10. Bu cümlede yer alan fiilden türemiş isimleri yazınız. (4 p)</p>
--	---

Başarılar...

TÜRKÇENİN MATEMATİĞİ ANADOLU LİSESİ							
2022-2023 EĞİTİM ÖĞRETİM DÖNEMİ 9 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI I.DÖNEM I. SINAVI							
SENARYO 1							
ADI SOYADI:	9	A	B	C	D	E	20.11.2018
NO:	F	G	H				SÜRE: 40 dk
CEVAP ANAHTARI							

2. Aşağıdaki metinlerde yer alan boşlukları anlamı doğrulayacak terimler yazınız. (10 p)

- a) Edebi metnin temel özelliği bir **KURMACA** olmasıdır. Bu, gerçek yaşama bağlanan ama gerçek yaşamı birebir anlatmayan, o yaşama alternatif bir dünyadır.
- f) Türkiye'deki insanlarla Çuvaşça konuşan insanların dillerindeki farklılıklara **LEHÇE** denir.
- g) Bir dilden yakın zaman diliminde ayrılan, sözcüklerde söyleyiş değişiklikleri içeren dile **ŞİVE** denir.
- h) Bir romanda cimri bir adamın yastık altında biriktirdiği paraları ve bankadaki paraları hakkında betimlemeler yaptığında yazar **EKONOMİ** biliminden yararlanmıştır.
- i) Ortak dilden ayrı olarak belirli toplulukların ses, yapı ve anlam bakımından farklılık gösteren dile **ARGO** denir.

2. Aşağıdaki iki metni verilen ölçütlere göre karşılaştırarak boş bırakılan yerleri doğru olacak şekilde doldurunuz. (10 p)

ÖĞRETİCİ METİN	EDEBİ METİN
Bir konu hakkında görsel, işitsel ve yazılı kaynaklardan gerekli bilgilerin toplanmasına araştırma yapma denir. Araştırma yaparken dikkat edilecek en önemli nokta, konuyla ilgili gereksiz bilgilerin ayıklanması ve elde edilen bilgilerin güvenilirliğinin kontrol edilmesidir. Yazı yazılacak konuyla ilgili derlenen bilgiler belli bir sıraya konularak yazıya geçirilmelidir.	Gerçekten, bu adam cüzdanı yolda bulduğunu ileri sürüyordu. Okuma bilmediği için onu eve götürmüş, efendisine vermişti. Haber çevreye yayıldı. Baba Hauchecorne'a da ulaştı. O da hemen dolaşmaya çıktı ve öyküsünü, sonuyla birlikte anlatmaya başladı. Kazanmıştı. —Bana ağır gelen şey, diyordu; sorunun hiç de kendisi değildi; anlıyor musunuz? Yalnızca yalancılıktı. İnsan için yalan yüzünden nefrete uğramaktan daha zararlı bir şey olamaz.
<i>Gerçekler yorumlanmadan anlatılır.</i>	Gerçeklik Gerçekler yorumlanarak, yazarın öznel tutumuna göre şekillendirilir.
Amaç okuyucuya bilgi vermektir.	Amaç <i>Okuyucuya edebi, estetik zevk vermek amaçlanır.</i>
<i>Üslup kaygısı yoktur, ifadeler duru ve yalındır.</i>	Üslup Üslup önemlidir, okuyucuda estetik zevk vermek amaçlı olarak süslenip sözcüklerin çok anlamlılığından yararlanır.
Nesnel bir anlatım söz konusudur. Ortaya konulan görüşler ve veriler kanıtlanabilir ve doğrulanabilir.	Anlatım <i>Duygu ve tutumların etkisiyle yazıldığından bilimsel açıdan değerlendirilemeyecek öznel anlatım söz konusudur.</i>
<i>Kelimeler genellikle gerçek anlamlarıyla kullanılırlar</i>	Anlam Kelimeler genellikle mecaz anlamda ve çağrışım yüklü olarak kullanılır.

3. a) Aşağıdaki metinlerde anlatıcıların bakış açılarını belirleyip kısaca açıklayınız. (9p)

I. METİN	II. METİN	III. METİN
Tamer, koridora sabah saat sekiz buçukta girdi. Osman Efendi'den önce yediveren gülün önündeki sandalyeyi gördü. Issız koridoru bir baştan bir başa geçti, döndü. Kapıların üzerindeki yazıları okudu. Kaçamak bakışlarla Osman Efendi'yi süzdü. Sandalyeye yöneldi; tam oturacakken Osman Efendi, "Kimi aradınız?" diye sordu. Tamer oturmadı; ayakta, "Bugün bir ihale var da galiba biraz erken geldik." dedi.	Kocaman kurt derisi gocuk, kalın çizmeler, yün başlık artık ısıtmıyor; yakıyordu. Bütün gün yemek yememiştik. Yanımızda ihtiyaten alınmış yarım çuval peksimet vardı ki o da daha ziyade yanımdaki muhafız askere aitti. Başımı çevirdim. Küçük, zayıf bir yüzü vardı. Çenesine doğru uzanan ensiz yüzünün derileri büzülmüş, çene iskeleti olduğu gibi seçiliyordu.	Yanına çırac almaz, kimseyle çok konuşmaz, dükkandan dışarıya çıkmaz, durmadan uğraşır. Kılıçtan, demirden, çelikten, ateşten başka söz bilmez, pazarlığa girişmez, müşterileri ne verirse alırdı. Ali'nin yaratılışında "başkasına gönlü borcu olmak" gibi bir sızlanmaya yer yoktu.
GÖZLEMCİ BAKIŞ AÇISI Anlatıcı bir olayı bir seyirci olarak inceler ve gördüklerini, izlediklerini betimler.	KAHRAMAN BAKIŞ AÇISI Anlatıcı olayların içinde bulunan bir kişidir, yaşananları kendi açısından dile getirir.	TANRISAL BAKIŞ AÇISI Anlatıcı her şeyi bilen ve her şeye hakim olan bir konumdadır. Kişilerin iç dünyasını ve düşüncelerini de dile döker.

3. b) Yukarıdaki II. ve III. metinlerin birinde fiziksel portre diğ erinde ruhsal portre betimlemesi yapılmıştır. Kişileri ve portrelerini yazınız. (10)

II. metinde muhafız askerin fiziki portresini çizmiştir anlatıcı. Fiziki portrede dış görünüş betimlenir.

III. metinde Ali'nin ruhsal portresi çizilmiştir. Ruhsal portrenin çizilmesi tanrı bakışı ile ilgilidir daha çok.

Şişli'nin yeni usul, elektrikli, banyolu apartmanları Servet Bey'i gittikçe çekiyordu. Ara sıra boş vakitlerinde bunlardan birkaçını görmeye gitmek onun için en müstesna zevklerden biri yerine geçti. Doğdu ğ u günden beri aradığı havayı nihayet İstanbul'un bu mahallesinde ve bu yeni evlerde bulabilmişti.

4. Bu parçada, hikayenin yapı unsurlarından hangileri ö ne çıkmaktadır? (6 p)

ZAMAN ve MEKAN unsurları ö ne çıkmaktadır. Mekan: İstanbul Şişli'de bir mahalledeki apartmanlar Zaman: Doğdu ğ u günden beri süren arayış

5. Aşağıda verilen cümleler doğru ise (D) yanlış ise (Y) yazınız. (10 p)

(D) Olay hikâyeleri serim, düğüm ve çözüm bölümünden oluşur.

(Y) Bir konu çevresinde var olan birden fazla olayın, sebep-sonuç ilişkisi içinde oluşturulan organik bütüne **çatışma** denir.

(D) Olay örgüsünden çok, tema üzerinde durulan öyküye **Çehov tarzı** öykü de denir.

(Y) Öykü ve romanlarda iki veya daha çok kişinin konuşmasına **bilinç akışı** tekniği denir

(Y) Öyküleyici metinlerde dramatik anlaşmazlık veya aykırılığa **karşılaşma** denir.

(D) **Düğüm** bölümünde neden-sonuç ilişkisine göre olay yoğunlaşır ve merak ögesi doru ğ a çıkar

(D) Kahramanın kendi ağzından, kafasından geçenler şeklinde okuyucuya vermesine **iç konuşma tekniği** denir.

(Y) Bir yerin, bir varlığın özelliklerini kelimeler aracılığıyla, gözümüzde canlanacak şekilde anlatılmasına **gözetleme** denir.

(D) İletişimin gerçekleştiği yer, iletişime katılan öğelerin birlikte oluşturduğu ortama **bağlam** denir.

(D) Duygu, düşünce ve isteklerin yazı, konuşma ve görsel-işitsel araçlarla aktarılmasına **iletişim** denir.

SARI SICAK

Kadın, okşar, yalvarır bir sesle: "Ne istersin çocuktan?" dedi.
"Daha parmak kadar. Kemikleri kırılacak, öyle ince işte..."

Koca huysuzlandı:

"Bugün mutlak uyanmalı. Uyanmalı diyorum, sana! Çalışsın, alışmasın tembel. Çocuklukta pişmeli."

Kadın, mırıltı halinde, korka korka: "Kolu öyle ince ki..." dedi.

Çocuğ un başına varıp durdu. Gönlü bir türlü bu tüy gibi hafif çocuğ u uyandırıp bu çatır çatır sıcakta, işe göndermeye razı olmuyordu.

Aşağıda huysuz ses: "Uyandır onu," dedi. "At tokadı. Söz verdik Mustafa Ağalara. Bu geceyarısı nereden çocuk bulurlar sonra?"

Kadın: "Herif" dedi, "hiç yüreğim götürmüyor. Bir ince ki... Onun çalışması bizi zengin mi edecek?"

Erkek: "Şimdiden çalışmaya alışmazsa..." dedi.

Kadın, çocuğ un saçlarını okşadı. Usuldan: "Osmanım," dedi, "Osmanım, kalk. Yavru kalk... Gün ışığı Osmanım."

Çocuk inledi. Yavaşça bir yandan bir yana döndü.

"Osmanım yavrum! Gün ışıyor..."

Yaşar Kemal

6. Sarı Sıcak öyküsüyle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

a) Sarı Sıcak adlı öyküde hangi anlatım tekniklerine başvurulmuştur? Kısaca açıklayınız. (8 p)

Anlatma tekniği: Anlatıcının devrede olduğu, kendi gözlemlerini veya kavrayışını dile getirdiği anlatım tekniğidir. Daha ilk cümleden bunu anlayabiliriz.

Gösterme tekniği: Yazarın olaya karışmadığı, kişilerin konuşmalarıyla olayın sergilendiği anlatım tekniğidir. Sarı Sıcak'taki diyaloglardan anlıyoruz.

b) Sarı Sıcak adlı öykünün konusu nedir? (3 p)
Kıyamadığı için çocuğ unun küçük yaşta işe gitmesini istemeyen bir anne ile çocuğ unu işe götürmek zorunda kalan babanın tutumu

c) Sarı Sıcak adlı öyküde çatışma nedir? (4 p)
Annenin istememesine rağmen çocuğ u Osman'ı işe göndermek üzere uyandırmak zorunda kalması

7. Aşağıdaki metinde yer alan yazım yanlışlarını bulup doğrusunu yazınız (10 p).

Dün TRT'nin 42.inci kuruluş yıl dönümü kutlandı. Toplantıya birçok önemli kişide davet edilmişti. Avrupa'lı bazı konuklar bile davete teşrifetmişti. Bunun yanı sıra TRT'ye emeği geçmiş bazı isimleri göremedik. Oysa ki bu sanatçılar TRT'nin bağırından çıkmıştır. Toplumun da bu sanatçılara vurdum duymazlığını akılım almıyor doğrusu.

Adamın biri Picasso'nun sergisini geziyor. Duvardaki resmi görüp Picasso'ya (:) (") Bu resmin adı ne?(") diye sormuş. Picasso da (:) "Balık" diye yanıtlamış. Adam (:) "Bu nasıl balık?" demiş. Picasso da (:) "Bu balık değil, resim." demiş.

9. Yukarıdaki metinde boş bırakılan parantezlere gereken noktalama işaretini yerleştiriniz. (6 p)

8. Aşağıdaki metinde yer alan isim tamlamalarını bulup türlerini yazınız. (10 p)

Meşe toprağı kıraç, bembeyaz, kireç gibi bir topraktr. Üstünde meşeden başka bitki yaşatmamaya ant içmiş gibidir. Bu tepelerin toprakları killi, kapkara, verimlidir. Buralar Çukurova bataklıklarının son ucudur. Tepelerin üstü tepeden tırnağa ekilir. İşte bu tarlaların içinde taze yeşillik fıskıran meşeler vardır.

Edebiyat duygu, sezgi ve hayalleri yansıtır; yorumu açık bir estetik alandır.

10. Bu cümlede yer alan fiilden türemiş isimleri yazınız. (4 p)

Duy-gu / sez-gi / yor-um / aç-ık